

THỐNG KÊ DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ VÀ KẾ HOẠCH PHÁT TRIỂN CỦA HÀN QUỐC

Sung Hee Han*

1. Hiện trạng thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ

1.1. Khái niệm về doanh nghiệp vừa và nhỏ

Khái niệm mới về doanh nghiệp vừa và nhỏ đề cập cả 2 tiêu chí là định lượng và định tính để xác định doanh nghiệp vừa và nhỏ (Small & Medium Enterprise - SME)

- Tiêu chí định lượng, định nghĩa này quan tâm đến lượng lao động, lượng tiền vốn thu được từ bán cổ phiếu và doanh thu của doanh nghiệp.

- Tiêu chí định tính, định nghĩa này quan tâm về sự độc lập trong kinh doanh của doanh nghiệp nhỏ đối với các hãng và tập đoàn lớn.

So với các định nghĩa cũ thì định nghĩa này đã có những thay đổi chính như sau:

- Số lượng tiêu chí định lượng cần thiết để xác định doanh nghiệp vừa và nhỏ được giảm từ 03 tiêu chí xuống còn 01 tiêu chí. Tiêu chí cụ thể của doanh nghiệp vừa và nhỏ trong một số lĩnh vực cụ thể sau:

- Đối với các doanh nghiệp trong lĩnh vực dịch vụ, số lao động tối thiểu là 50 người thay vì 20 người như trước đây.

- Vốn thu được từ bán cổ phiếu (equity capital) được thay thế cho tổng tài sản (total asset).

- Những tiêu chuẩn tối thiểu về doanh nghiệp vừa và nhỏ có thể khác nhau theo từng lĩnh vực kinh tế (theo phân loại 4 số của ISIC Rev 3). Nhưng nhìn chung, trong

thực tiễn thì các doanh nghiệp trong lĩnh vực khai thác khoáng sản, chế tạo máy móc, xây dựng hoặc vận tải, số lao động chỉ cần tối đa là 300 người, và đối với các doanh nghiệp kinh doanh trong các ngành công nghiệp khác thì chỉ cần ít hơn 50 lao động là đã có thể coi là một doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Thực tiễn trong công tác thống kê không thể đưa ra các khái niệm doanh nghiệp vừa và nhỏ luôn trùng khớp với các khái niệm doanh nghiệp vừa và nhỏ theo luật pháp. Thực tế là các số liệu thống kê đòi hỏi dãy số thời gian nên một định nghĩa về SME càng đơn giản bao nhiêu thì càng dễ dàng được chấp nhận và sử dụng bấy nhiêu (ví dụ như qui mô lao động được sử dụng làm tiêu chí phân loại).

1.2. Liệt kê danh sách các doanh nghiệp vừa và nhỏ

Cho đến nay vẫn chưa có danh sách tổng thể về doanh nghiệp vừa và nhỏ, danh sách tổng thể cơ sở kinh doanh được sử dụng thay thế cho dàn mẫu điều tra thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ. Kết quả tổng điều tra các cơ sở kinh tế được sử dụng như một dàn mẫu điều tra kinh doanh chủ yếu cho hầu hết các số liệu thống kê về doanh nghiệp vừa và nhỏ. Dữ liệu tổng điều tra là nguồn số liệu duy nhất để liệt kê toàn bộ các cơ sở kinh tế thuộc các ngành theo qui mô lao động.

Kết quả tổng điều tra cơ sở kinh tế:

* Cơ quan Thống kê Hàn Quốc

- Cơ quan chịu trách nhiệm: Cơ quan Thống kê Hàn Quốc (Korea National Statistics Office - KNSO) chịu trách nhiệm về kế hoạch tổng thể của cuộc tổng điều tra và phổ biến kết quả tổng điều tra. Nhưng điều tra thực tế do chính quyền các địa phương tiến hành.

- Phạm vi của cuộc điều tra này là các đơn vị có địa điểm xác định về mặt địa lý có ít nhất là 1 lao động làm việc đầy đủ thời gian và tiến hành các hoạt động kinh doanh bất kể có lợi nhuận hay phi lợi nhuận.

- Đơn vị thống kê: khái niệm về đơn vị cơ sở thường là một đơn vị địa bàn.

- Chu kỳ tổng điều tra và năm điều tra đầu tiên: Tổng điều tra cơ sở kinh tế được tiến hành hàng năm, bắt đầu từ năm 1993.

1.3. Những đặc trưng cơ bản của thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ. Thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ có thể chia thành hai loại: Thống kê chung (Core statistics) và thống kê chuyên sâu (Specific statistics).

- Thống kê chung thu thập qui mô lao động đối với tất cả các doanh nghiệp hoặc các cơ sở kinh tế để phục vụ cho việc đánh giá sự đóng góp của các doanh nghiệp vừa và nhỏ vào tổng thể nền kinh tế quốc dân như giá trị tăng thêm, việc làm... Thống kê chung được thiết lập chủ yếu từ các cuộc điều tra khác nhau của KNSO và các cơ cấu kinh doanh nói chung và các dữ liệu theo chuỗi thời gian nói riêng.

- Thống kê chuyên sâu thường tiến hành thu thập từ các doanh nghiệp vừa và nhỏ các thông tin chi tiết như các trở ngại tài chính, các triển vọng kinh doanh và các chỉ tiêu về quản lý... Cơ quan chịu trách nhiệm về thống kê chuyên sâu là cơ quan Quản lý kinh doanh vừa và nhỏ (Small & Medium Business Administration - SMBA), tuy nhiên

các qui định pháp luật về thống kê yêu cầu SMBA phải tham khảo ý kiến của KNSO trước khi tiến hành điều tra chi tiết doanh nghiệp vừa và nhỏ.

2. Kế hoạch phát triển nhằm nâng cao thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ

Mặc dù SMBA có nhiều loại thống kê doanh nghiệp vừa và nhỏ với những hình thức khác nhau và biến số kinh tế khác nhau, nhưng thông tin thống kê thu thập được vẫn không thể đáp ứng đầy đủ nhu cầu về giám sát và hoạch định các chính sách của chính phủ đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ, thậm chí còn không thể cung cấp những thông tin cơ bản cho việc lập chính sách. Lý do chính là thông tin thống kê về doanh nghiệp vừa và nhỏ được biên soạn từ các cơ sở kinh tế chứ không phải từ các doanh nghiệp vừa và nhỏ đích thực. Đây là do thiếu danh mục tổng thể các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Không phải cơ quan nào cũng có dàn điều tra mẫu kinh doanh chính thức về doanh nghiệp. Để đáp ứng nhu cầu này, KNSO đang xây dựng danh mục tổng thể hoàn chỉnh để phục vụ cho thống kê doanh nghiệp. Ngoài ra, KNSO còn đang phát triển một dàn mẫu kinh doanh hoàn chỉnh với các chức năng như là một hệ thống thống kê thống nhất. Nó có thể liên kết tất cả các dàn mẫu điều tra thống kê khác nhau mà cho phép chia sẻ trong các cơ quan thống kê.

2.1. Xây dựng một danh mục hoàn chỉnh cho thống kê doanh nghiệp.

Trong vài năm trở lại đây, KNSO đã thử xây dựng một danh sách sử dụng kết quả của các cuộc điều tra trước đây. Về mặt lý thuyết, dữ liệu điều tra có kết hợp với các đơn vị doanh nghiệp, bởi vì tất cả các đơn vị địa bàn của các doanh nghiệp nhiều đơn vị

đều được đề nghị cung cấp thông tin về tên, địa chỉ, tính hợp pháp, loại hình, hình thức kinh doanh và mối quan hệ với công ty mẹ hoặc các hãng lớn. Tuy nhiên trên thực tế, không dễ để kết nối và tìm hiểu các mối quan hệ của các doanh nghiệp với các công ty mẹ và các hãng lớn nếu chỉ dùng tên và địa chỉ.

Kế hoạch của KNSO dựa trên chiến lược hợp nhất dữ liệu điều tra với các số liệu quản lý hành chính có một con số đăng ký doanh nghiệp (số này bắt buộc cho các cơ sở kinh doanh trong việc nộp thuế, và được sử dụng như một mã ID bổ sung). Một bước phát triển quan trọng là vào năm 2003 và năm 2004, KNSO đã thêm vào trong bộ câu hỏi điều tra 2 câu hỏi là số đăng ký kinh doanh (business registration number) và số tồn tại hợp pháp (Legal entity number) của doanh nghiệp. Điều này cho phép liên hệ dữ liệu điều tra của KNSO với các dữ liệu hành chính. Danh sách các doanh nghiệp được KNSO hoàn thành vào năm 2004. Hiện tại, dữ liệu thuế không được KNSO sử dụng, chỉ có dữ liệu về bảo hiểm lao động và dữ liệu doanh nghiệp của cơ quan dịch vụ giám sát tài chính là có thể được coi như dữ liệu hành chính.

2.2. Xây dựng dàn mẫu các cơ sở kinh tế để thực hiện chức năng là hệ thống thống kê thống nhất.

Từ năm 2000, KNSO đã tạo ra một dàn mẫu các cơ sở kinh tế dựa trên kết quả cuộc tổng điều tra các cơ sở kinh tế hàng

năm. Vào năm 2003, KNSO đã thiết lập một dàn mẫu các cơ sở kinh tế có thể liên kết các số liệu điều tra với các số liệu thống kê khác cũng như các dữ liệu hành chính. Hệ thống thống kê được dựa trên kho dữ liệu và gói tập OLAP dưới môi trường máy chủ UNIX. Cách thiết lập dàn mẫu này bao gồm 2 bước.

Bước 1: Tiêu chuẩn hoá số xác định (ID number) của tất cả các đơn vị quan sát và hợp lý hoá các dàn mẫu điều tra riêng biệt thành một dàn mẫu chung duy nhất.

Bước 2: Mã hoá các phương pháp quan sát khác nhau và kết nối chúng với dàn mẫu các cơ sở kinh doanh.

Dàn mẫu các cơ sở kinh doanh được trang bị chức năng xử lý thông tin, ví dụ như đăng nhập dữ liệu, chỉnh sửa, phân tích và xuất bản. Đặc biệt, năm 2005 cơ sở dữ liệu của cuộc tổng điều tra cơ sở kinh tế sẽ được kết hợp vào hệ thống, đến năm 2007 thì hệ thống hoàn chỉnh sẽ được ra đời ■

Nguyễn Trung Dũng (lược dịch)

Nguồn:

Cơ quan thống kê Hàn Quốc (1- 2003): Báo cáo về kế hoạch phát triển cấu trúc kinh doanh tổng hợp.

Han, S.Jung, H.S.Lindner (9-2003): Các đặc điểm của SME Hàn Quốc và dự kiến phát triển kết nối dữ liệu, bản giới thiệu hội thảo về thống kê SME của OECD.